

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sodba in sklep Pdp 1168/2008

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VDS00004822

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne spore

Datum: 16.2.2009

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: splošni akt delodajalca - akt o sistemizaciji delovnih mest - postopek sprejema akta - veljavnost akta

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

Zveza: ZSDU člen 91, 91/1, 94, 98, 98/1.

Besedilo

Jedro:

Če delodajalec ne zahteva skupnega posvetovanja in se ne drži predpisanih rokov pri sprejemu splošnih aktov, ima svet delavec pravico zadržati njegove odločitve in istočasno sprožiti postopek za medsebojno razreševanje spora. Ker v konkretnem primeru ta postopek ni bil sprožen, ni mogoče v individualnem delovnem sporu uveljavljati nezakonitosti splošnega akta oziroma akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest in se ta akt šteje za veljaven.

Izrek:

Pritožba tožečih strank zoper sodbo in sklep sodišča prve stopnje se zavrne in se potrđita izpodbijana sodba in sklep sodišča prve stopnje.

Stranki sami krijeta svoje stroške pritožbenega postopka.

Revizija se ne dopusti.

Obrazložitev:

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožbeni zahtevek, s katerim se zahteva razveljavitev druge točke sklepa tožene stranke št. 3061 z dne 24. 6. 1997 o razporeditvi tožnice na delovno mesto vodja finančno-računovodske službe. Nadalje je zavrnilo zahtevek, da je tožena stranka dolžna tožečim strankam J.R., S.R.K., Ž.R. in S.R. plačati še neizplačano razliko v plači po 190.000,00 SIT mesečno od 15. 4. 1997 do 15. 4. 2001 v skupnem neto znesku oziroma v višini glavnice v znesku 9.120.000,00 SIT v 15-ih dneh pod izvršbo. Zavrnilo je zahtevek, da je dolžna tožena stranka za pokojno tožnico M.R. plačati vse prispevke in akontacijo davka za razliko v plači od neto zneska 190.000,00 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od vsakokratne zapadlosti v plačilo do plačila tako, da prvi znesek zapade v plačilo dne 15. 4. 1997, zadnji pa 15. 4. 2001, v 15-ih dneh pod izvršbo ter da je tožena stranka dolžna tožečim strankam plačati njihove stroške pravnega postopka z zakonitimi zamudnimi obrestmi od izdaje sodbe sodišča prve stopnje do plačila, v 15-ih dneh pod izvršbo. Z izpodbijanim sklepom spremembe tožbe ni dovolilo in tožečim strankam naložilo, da so dolžne toženi stranki povrniti stroške

postopka v višini 3.984,68 EUR, v roku osem dni, v primeru zamude pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva zamude do plačila, vse pod izvršbo.

Zoper izpodbijano sodbo in sklep je vložila pritožbo prvotožeča stranka sama, nato so vse tožeče stranke vložile laično dopolnitev pritožbe, prav tako pa sta pritožbo vložili tudi preko pooblaščenca prvo in četrtotožeča stranka. Iz pritožb izhaja, da se pritožujejo iz vseh pritožbenih razlogov po 338. členu ZPP in pritožbenemu sodišču predlagajo, da izpodbijano sodbo in sklep spremeni tako, da tožbenemu zahtevku z dne 1. 12. 2006, dopolnjenim z dne 18. 4. 2008, ugotovi v celoti, podredno pa izpodbijano sodbo in sklep razveljavi ter zadevo vrne v ponovno sojenje drugemu sodniku. Navajajo, da sodišče pri svoji odločitvi ni upoštevalo niti napotila Višjega delovnega in socialnega sodišča v sodbi opr. št. Pdp 641/2002 z dne 6. 11. 2003, niti izvedenskega mnenja izvedenca za organizacijo in sistemizacijo delovnih mest, vrednotenje dela in sistem plač izr. prof. dr. I.K. z dne 12. 9. 2007. V ponovljenem postopku bi morale ugotoviti prav dejstvo, ali je bil akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest sprejet nezakonito ali ne, česar pa sodišče celo kljub jasni ugotovitvi sodnega izvedenca, da je šlo ravno s spreminjanjem sistemizacije „njenega delovnega mesta“ za očitno šikaniranje tožnice in poleg tega tudi objektivno akt z dne 10. 3. 1997 ni bil veljavno sprejet oziroma ni bil sprejet v skladu s predpisanim postopkom. V izvedeniškem mnenju je tudi jasno zapisano in ugotovljeno, da se je naziv DM vodja gospodarsko-finančnega sektorja, na katerega je bila pred nezakonitimi posegi razporejena tožnica, spremenil kar štirikrat (1991, 1997, 1999, 2000), kar ni običajen pojav, pri čemer je v tej prenovi šlo predvsem za spremembo imena, saj so naloge ostale povsem iste ali pa je ob enakem imenu delovno mesto dobilo druge naloge. Natančen opis sprejemanja in potek spreminjanja delovnega mesta vodja gospodarsko-računovodskega sektorja je sodni izvedenec obširno opisal v svojem izvedenskem mnenju, kjer je v uvodnih pojasnilih in sklepni oceni jasno opredelil, da je šlo za očitno šikaniranje tožnice, oziroma samovoljo novega vodstva tožene stranke po letu 1990. Sodišče trdi, da iz ugotovitev izvedenca izhaja, da sta delovni mesti vodja finančno-računovodskega sektorja (sistemizirano leta 1991) in

vodja finančno-računovodske službe (razporejena tožnica) skoraj v celoti identični, zmolči pa ugotovitev izvedenca, da se s primerjavo vodje gospodarsko-računovodskega sektorja in vodjo gospodarsko-finančnega sektorja (iz leta 1997) v bistvenih funkcijah pokrivata vloga delovnega mesta vodja gospodarsko-računovodskega sektorja (iz leta 1990). Ravno tako sta si popolnoma identični delovni mesti vodja gospodarsko-finančnega sektorja in vodja sektorja – pomočnik direktorja za gospodarsko-finančno področje. Enaka sta si tudi po statusu, saj se zasedba delovnega mesta predvideva z imenovanjem. To je trdila že tožnica ter s tem v zvezi postavila tudi zahtevek po novi razporeditvi, vendar se je pred koncem sodnega postopka upokojila. Sodišče je torej zavestno, na škodo tožnice, zaključilo, da je bila tožnica po sodbi pravilno razporejena na delovno mesto vodja finančno-računovodskega sektorja, čeprav nikoli ni bila razporejena na to delovno mesto, ki je bilo od 10. 3. 1997 ukinjeno. Po opisu je bilo bistveno manj zahtevno, kar naj bi potrjevale tudi ugotovitve izvedenca, da gre pri vseh omenjenih delovnih mestih vodje sektorja le za spremembo imena. Sodišče tudi napačno zaključuje, da toženka v letu 1997 ni bila dolžna izhajati iz razporeditve v letu 1990, ker je tožnici poteklo imenovanje za vodjo gospodarsko-finančnega sektorja, pri tem pa se ne opredeli do dejstva, da je bila tožnica imenovana do 1994, ko isto delovno mesto ni več obstajalo (že od leta 1991). Pravni nasledniki oziroma prvotožeča stranka ima pravni interes, da se to oškodovanje upošteva pri višini pokojninske osnove, ker prejema pokojnino po pokojni tožnici M.R.. Sodišče pa ni upoštevalo tudi zaključne ocene sodnega izvedenca ter tožene stranke ni niti pozvalo na izročitev podatkov, ki bi omogočili izračun razlike v plači oziroma vsaj opredelitve osnovnega oškodovanja M.R.. Zato vztrajajo pri osnovnem izračunu razlike v plačah ter spoznanju, da tožena stranka ne namerava predložiti podatkov, na podlagi katerih bi bil možen vsaj osnovni izračun, po svojih podatkih dne 18. 4. 2008 pa je razširila tožbeni zahtevek še na letno nagrado za sporno obdobje, torej za izplačilo letne nagrade za leta 1997, 1998, 1999, 2000 in 2001. Sodišče prve stopnje je s sklepom sklenilo, da se sprememba tožbe ne dovoli, ker je menilo, da gre za razširitev tožbe, kar pa je zmotno, saj gre za napotilo pritožbenega sodišča.

Tožena stranka je vložila odgovor na pritožbo in pritožbenemu sodišču predlagala, da pritožbo tožečih strank zavrne kot neutemeljeno ter jim naloži v plačilo stroške odgovora na pritožbo. Po stališču tožene stranke je pritožba tožečih strank neutemeljena, ker si je izvedenec sam postavil časovni okvir, katerega naj zajema izvedeniško mnenje, čeprav od sodišča takšne naloge ni dobil. Takšno samovoljno širjenje časovnega okvira ter samovoljno dajanje mnenj o odnosih oziroma ravnanju tožene stranke, je v celoti nedopustno. Sodišče izvedencu namreč ni naložilo takšne naloge, sploh pa tovrstne subjektivne ocene (da je sporni predlog prežet z manipulacijami, kar se je v procesu reševanja in v zapisnikih izkazalo z zavajajočimi izjavami, sprenevedanjem, izmikanjem, neresničnimi navedbami, izpodbijanjem trditev, popravljanjem in prilagajanjem izjav, nekonsistentnemu dokazovanju, konfuznim pričanjem, trmastem vztrajanjem pa tudi z lahkotnimi in prozornimi zagovori), ki jih je podal izvedenec, niso v njegovi pristojnosti in sodišče na

samovoljno, neutemeljeno in neosnovano mnenje izvedenca ne more biti vezano. Tožena stranka se nikakor ne more strinjati s stališčem tožečih strank, da naj sodišče prve stopnje ne bi sledilo napotkom sodišča druge stopnje s tem, ko je ponovno ugotovilo, da je bil akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest z dne 10. 3. 1997 veljavno sprejet. Ne glede na to, da je stališče tožečih strank drugačno, iz sodbe sodišča jasno izhaja, da je bil akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest z dne 10. 3. 1997 veljavno sprejet.

Prvotožeča stranka je podala odgovor na odgovor na pritožbo tožene stranke, v katerem v celoti prereka navedbe tožene stranke v odgovoru na pritožbo.

Pritožba ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijano sodbo in sklep sodišča prve stopnje v okviru pritožbenih razlogov in pri tem pazilo na absolutne bistvene kršitve pravil postopka, kot mu to nalaga določba 2. odstavka 350. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP – Ur. l. RS, št. 26/99 in naslednji) v zvezi s 366. členom ZPP ter na pravilno uporabo materialnega prava. Ugotovilo je, da sodišče prve stopnje ni zagrešilo bistvenih kršitev določb postopka, na katere opozarja pritožba in tudi ne tistih, na katere pritožbeno sodišče pazi po uradi dolžnosti, pravilno in popolno je ugotovilo dejansko stanje, pravilno pa je uporabilo tudi materialno pravo.

Pritožbeno sodišče soglaša z dejanskimi ugotovitvami in pravnimi zaključki sodišča prve stopnje ter z dokazno oceno izvedenih dokazov. V zvezi s pritožbenimi navedbami, ki so odločilnega pomena, pa le še dodaja:

Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU, Ur. l. RS, št. 42/1993, 56/2001) spremembo sistemizacije delovnih mest po 94. členu šteje za kadrovsko vprašanje in v 91. členu določa, da mora delodajalec pred sprejemom (odločitve) obveščati svet delavcev in zahtevati skupno posvetovanje glede statusnih in kadrovskih vprašanj družbe. O teh vprašanjih torej svet delavcev ne soodloča, ampak ima le posvetovalno vlogo. Če delodajalec ne zahteva skupnega posvetovanja in če se drži predpisanih rokov, ima svet delavcev po 98. členu ZSDU pravico zadržati posamezne odločitve delodajalca in istočasno sprožiti postopek za razreševanje medsebojnega spora. V konkretnem primeru tak postopek v zvezi z aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest z dne 10. 3. 1997 ni bil sprožen. Kadar ustrezen postopek ni sprožen (spor se rešuje pred arbitražo in nato pred sodiščem v kolektivnem delovnem sporu), opustitev obveznosti iz 91. člena ZSDU v individualnem delovnem sporu zaradi razporeditve ni mogoče uspešno uveljavljati. Enako stališče je pritožbeno sodišče zavzelo v zadevah opr. št. Pdp 413/2004 z dne 8. 7. 2004 in Pdp 523/2004 z dne 8. 7. 2004, zato je sodišče prve stopnje pravilno zaključilo, da je akt o notranji organizaciji in sistemizaciji z dne 10. 3. 1997 veljavno sprejet (priloga B2).

Iz izvedenih dokazov je razvidno, da je bila tožnica pozvana nazaj na delo k toženi stranki po pravnomočni sodbi sodišča prve

stopnje opr. št. II Pd 3222/94 in druge stopnje opr. št. Pdp 77/96, s katero je bilo odločeno, da je tožena stranka dolžna vrniti tožnico na njeno delovno mesto vodje gospodarsko-računovodskega sektorja oziroma vodjo finančno-računovodskega sektorja (priloga A30 in A38). Že iz obrazložitve citirane sodbe izhaja, da je bilo delovno mesto, na katerem je delala tožnica pred nezakonitim prenehanjem delovnega razmerja (vodja gospodarsko-računovodskega sektorja zaradi reorganizacije ukinjeno in na novo sistemizirano delovno mesto vodja finančno-računovodskega sektorja (Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji iz leta 1991). V pravilniku iz leta 1991 ni bilo več delovnega mesta vodja finančno-računovodskega sektorja, katerega je tožnica zasedala pred nezakonitim prenehanjem delovnega razmerja. Tožnica je bila namreč v letu 1990 imenovana na delovno mesto vodje finančno-računovodskega sektorja za mandatno obdobje štirih let in ta mandat je potekel 30. 7. 1994. Torej ob pravnomočnosti sodbe tožnica na to delovno mesto ne bi mogla biti več razporejena, tudi če se akt o sistemizaciji delovnih mest ne bi spremenil v letu 1991, ker ji je mandat potekel.

V predmetnem sporu je pomembna le primerjava med DM vodja finančno-računovodskega sektorja po sistemizaciji delovnih mest iz leta 1991 z DM vodja finančno-računovodskega službe po sistemizaciji delovnih mest iz leta 1997 (priloga B2), na katero je bila tožnica razporejena s sklepom, ki ga v predmetnem sporu izpodbija. Z uveljavitvijo akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri toženi stranki z dne 10. 3. 1997 namreč ni bilo več sistemiziranega DM vodje finančno-računovodskega sektorja, na katerega bi morala biti razporejena tožnica po sodbi sodišča prve stopnje opr. št. II Pd 3222/94 z dne 12. 9. 1995 in potrjeni opr. št. Pdp 77/96 z dne 20. 1. 1997. Sodišče prve stopnje je po napotilu pritožbenega sodišča postavilo izvedenca za organizacijo in sistemizacijo delovnih mest, ki je opravil primerjavo navedenih delovnih mest in ugotovil, da sta si delovni mesti po opisu skoraj v celoti identični, razlika je le v prvi nalogi, ko se vodenje, organiziranje in koordiniranje dela v prvem opisu nanaša na sektor in s tem tudi na večjo odgovornost, v drugem pa na službo. Za obe delovni mesti pa se je zahtevala VII. alternativno VI. stopnja izobrazbe ekonomske smeri ter štiri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih mestih. Iz izvedeniškega mnenja tudi izhaja, da je DM vodja finančno-računovodskega sektorja (ki je bilo sistemizirano v času od 1991 do 1997) po opisu bistveno manj zahtevno tako od DM vodja gospodarsko-finančnega sektorja (po aktu z dne 10. 3. 1997), za katerega se je zahtevala VII. stopnja strokovne izobrazbe, torej diplomiran ekonomist ter pet let delovnih izkušenj. Ker tega pogoja tožnica ni izpolnjevala, tudi ni mogla biti razporejena na DM vodja gospodarsko-finančnega sektorja, kar je pravilno zaključilo sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi. Pri tem pa ne gre prezreti, da je predmet tega spora le razporeditev v obdobju med 24. 6. 1997 in 14. 1. 1998, ker je bilo o zahtevkah po tem datumu že pravnomočno odločeno, in sicer na podlagi sodbe opr. št. III Pd 182/98 (priloga B12), opr. št. I Pd 355/99 in opr. št. Pdp 1255/2002 (priloga B20 in B21), zato so brezpredmetne obširne pritožbene navedbe, da bi tožnica morala biti razporejena na DM vodja sektorja – pomočnik direktorja za

gospodarsko-finančno področje, in sicer od 1. 1. 1999 dalje, ko je bilo to delovno mesto sistemizirano.

Vrnitev po sodbi sodišča „nazaj na svoje delo“ namreč ni mogoče razumeti tako, da bo organizacijska shema in sistemizacija ostala enaka in veljala do upokojitve tožnice. Sistemizacija je namreč dinamični sistem, ki se mora prilagajati dejanskim potrebam proizvodnje. Delavce, ki so v delovnem razmerju, je bilo po tedanji zakonodaji mogoče razporejati na druga delovna mesta, ki ustrezajo stopnji njihove strokovne izobrazbe za določeno vrsto poklica, znanju in zmožnostim. Pri razporeditvi zakon ni zagotavljal enake plače, kot so jo imeli na prejšnjem delovnem mestu, zato je tožnica tudi morala računati z možnostjo, da bo prerazporejena in da bo imela plačo, ki je določena za delovno mesto, na katero bo razporejena (enako v sodbi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije opr. št. VIII Ips 148/95 z dne 11. 6. 1996). Sodišče prve stopnje je po temeljito izvedenem dokaznem postopku utemeljeno zaključilo, da je tožnica z izpodbijanim sklepom razporejena na delovno mesto, za katerega izpolnjuje pogoje (VI. stopnja strokovne izobrazbe), razen tega pa se dela tega delovnega mesta bistveno ne razlikujejo od del delovnega mesta, na katerega je bila razporejena pred nezakonitim prenehanjem delovnega razmerja.

Neutemeljene so tudi pritožbene navedbe, da sodišče ni sledilo izvedencu, in da je odločilo mimo izvedeniškega mnenja. Sodišče prve stopnje je izvedencu postavilo konkretne naloge, vendar je izvedenec te prekoračil in razširil časovni okvir, ki mu ga je postavilo sodišče, zato je sodišče prve stopnje ravnalo pravilno, ko tega dela izvedeniškega mnenja ni upoštevalo.

Zmotno je stališče tožečih strank, da v konkretnem primeru ni šlo za spremembo tožbenega zahtevka in je zaradi tega sklep, s katerim sodišče ni dovolilo spremembe tožbe, nezakonit. Po določbi 184. člena ZPP je sprememba tožbe sprememba istovetnosti zahtevka, povečanje obstoječega zahtevka ali uveljavljanje drugega zahtevka poleg obstoječega. Glede na to, da je v konkretnem primeru šlo za povečanje obstoječega zahtevka (s pripravljalo vlogo z dne 18. 4. 2008 so razširile tožbo z zahtevkom po izplačilu letnih nagrad za leta 1997, 1998, 1999, 2000 in 2001), je šlo za spremembo tožbe. Sodišče prve stopnje spremembe tožbe ni dovolilo, ker je ugotovilo, da to ni smotrno za končno ureditev razmerja med strankama. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je sodišče prve stopnje ravnalo v interesu ekonomičnosti postopka, saj v konkretnem primeru zahtevkov po izplačilu letnih nagrad za leta 1997 – 2001 s sporno razporeditvijo tožnice nima prave zveze.

Ker ostale pritožbene navedbe za odločitev v obravnavani pravdni zadevi niso odločilnega pomena (1. odstavek 360. člena ZPP), prav tako tožnica ne navaja nobenih drugih pravno upoštevnihih dejstev, s katerimi bi lahko omajala izpodbijano sodbo, in sklep ter tudi niso podane kršitve, na katere mora sodišče paziti po uradni dolžnosti (2. odstavek 350. člena ZPP), je pritožbeno sodišče neutemeljeno pritožbo zavrnilo in potrdilo sodbo in sklep sodišča prve stopnje (353. člen in 2. odstavek 365. člena ZPP).

Pritožbeno sodišče je odločilo, da stranki krijeta vsaka svoje

stroške pritožbenega postopka, tožeče stranke, ker v sporu niso uspele, tožena stranka pa iz razloga, ker odgovor na pritožbo k njeni rešitvi ni pripomogel (1. odstavek 165. člena ZPP).

Po določbi 31. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS-1, Ur. l. RS št. 2/2004 in 10/2004) je moralo pritožbeno sodišče odločiti tudi o tem, ali v tem individualnem delovnem sporu dopusti revizijo. Po 1. odstavku 32. člena ZDSS-1 pritožbeno sodišče lahko dopusti revizijo v primerih, ki niso zajeti v 1. do 4. točki 31. člena ZDSS-1, če je od vrhovnega sodišča mogoče pričakovati odločitev o pomembnem pravnem vprašanju (1. alineja 1. odstavka 32. člena ZDSS-1), ali če odločba sodišča druge stopnje odstopa od sodne prakse vrhovnega sodišča glede pravnega vprašanja, ki je bistveno za odločitev, ali če v sodni praksi sodišč druge stopnje o tem pravnem vprašanju ni enotnosti, vrhovno sodišče pa o tem še ni odločalo (2. alineja 1. odstavka 32. člena ZDSS-1). Po zaključku pritožbenega sodišča v sporni zadevi ne gre za nobenega od navedenih primerov, zato je sklenilo, da revizije ne dopusti.

Zveza:

ZSDU člen 91, 91/1, 94, 98, 98/1.